Oikeusministeriö

Tapio Laamanen 17.11.2016

Ministeri Jari Lindströmin kuuleminen valtiovarainvaliokunnan
kunta- ja terveysjaostossa 15.11.2016
– TAE 2017, täydentävä TAE 2017, III LTAE 2016

Täydentävät vastaukset kuulemisessa esitettyihin kysymyksiin

Ylivelkaantuneiden määrä

Ylivelkaantuneen määritteleminen on hankalaa, mutta tässä joitakin suuntaa-antavia tietoja kotitalouksien velkaantumisesta.

Kotitalouksien velkaantumisaste kasvoi vuonna 2015 edelleen ja oli vuoden lopussa 124,5 prosenttia eli 3 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuotta aiemmin. Velkaantumisaste on rahoitustilinpidon mukaisten lainojen suhde vuoden käytettävissä olevaan nettotuloon.

Suomen Asiakastieto Oy:n maksuhäiriörekisterissä oli vuoden 2015 lopussa 370 000 henkilöä, mikä on noin prosentti edellisvuotta enemmän. Uusia maksuhäiriömerkintöjä sai lähes 250 000 henkilöä, mikä on lähes kolme prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna.

Tilastokeskuksen tietojen mukaan tammi - syyskuussa 2016 käräjäoikeuksiin jätettiin 3 132 yksityishenkilöiden velkajärjestelyhakemusta. Hakemuksia jätettiin 55 kappaletta (1,8 prosenttia) enemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aiemmin.

Vuonna 2015 ulosoton toimenpiteiden kohteena oli kaikkiaan noin 540 000 eri velallista. Näistä luonnollisia henkilöitä oli yli 485 000. Eri velallisten kokonaismäärä kasvoi vajaan prosentin edellisvuoden tasosta. Arvio vuodelle 2016 on 543 500 (kasvua alle 1 %).

Vuonna 2015 oli ulosotossa vireillä noin 164 000 velallista, joilla ei ollut ainakaan vuoteen vireilläoloa ulosotossa. Tällä tavalla tilastoitu ns. uusien velallisten lukumäärä nousi vuodesta 2014 noin 2 %. Arvio kuluvalle vuodelle 2016 on 165 000 (kasvua alle 1 %).

Voitaisiinko esim. henkeen ja terveyteen perustuvat velkomusasiat säätää suoraan ulosottokelpoisiksi?

Terveyskeskus- ja sairaalamaksut ym. ovat suoraan ulosottokelpoisia.

Voitaisiinko maksuhäiriömerkinnät poistaa nykyistä nopeammin rekisteristä?

Luottotietorekisteriin talletettujen maksuhäiriötietojen säilyttämisajat määräytyvät nykyään luottotietolain (527/2007) 18 §:n mukaan ja vaihtelevat tilanteesta riippuen kahdesta kolmeen vuoteen. Poikkeuksesta näihin määräaikoihin säädetään 18 §:n 3 momentissa, jonka mukaan merkintää ei poisteta rekisteristä, jos rekisteröityä koskeva uusi maksuhäiriömerkintä on tehty rekisteriin ennen kuin määräaika aikaisemman merkinnän poistamiselle on kulunut. Ennen luottotietolain säätämistä säännökset henkilöluottotietojen rekisteröinnistä ja poistamisesta luottotietorekisteristä sisältyivät henkilötietolain (523/1999) 21 §:ään. Mainitun säännöksen mukaan luottotietorekisteriin talletettujen maksuhäiriötietojen säilytysaika oli rekisteröinnin perusteesta riippuen kaksi, kolme tai viisi vuotta.

Maksuhäiriömerkintöjen säilytysaikaa luottotietorekisterissä on nykyisessä luottotietolaissa siis lyhennetty sitä ennen voimassa olleista säilytysajoista erityisesti sellaisissa tilanteissa, joissa maksuhäiriömerkinnän kohteelle ei ole sen rekisteröintiaikana tullut uusia maksuhäiriömerkintöjä (luottotietolain 18 §:n 2 ja 3 mom.). Tarkoituksena on ollut näin kannustaa maksuhäiriömerkinnän kohteena olevaa rekisteröityä hoitamaan maksuvelvoitteensa, kun hän voisi omalla maksukäyttäytymisellään vaikuttaa maksuhäiriömerkinnän säilytysaikaan luottotietorekisterissä, ja antaa samalla mahdollisimman oikea kuva rekisteröidyn sitoumusten hoitokyvystä ja -halusta. Luottotietorekisteriin talletettujen maksuhäiriötietojen säilytysajoissa on pyritty ottamaan huomioon sekä rekisteröidyn oikeutetut edut että myös luottotietoja toiminnassaan tarvitsevien tahojen tarpeet.